

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลตุมใหญ่
อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘
องค์การบริหารส่วนตำบลตุมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร การบริหารจัดการความเสี่ยง

เป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

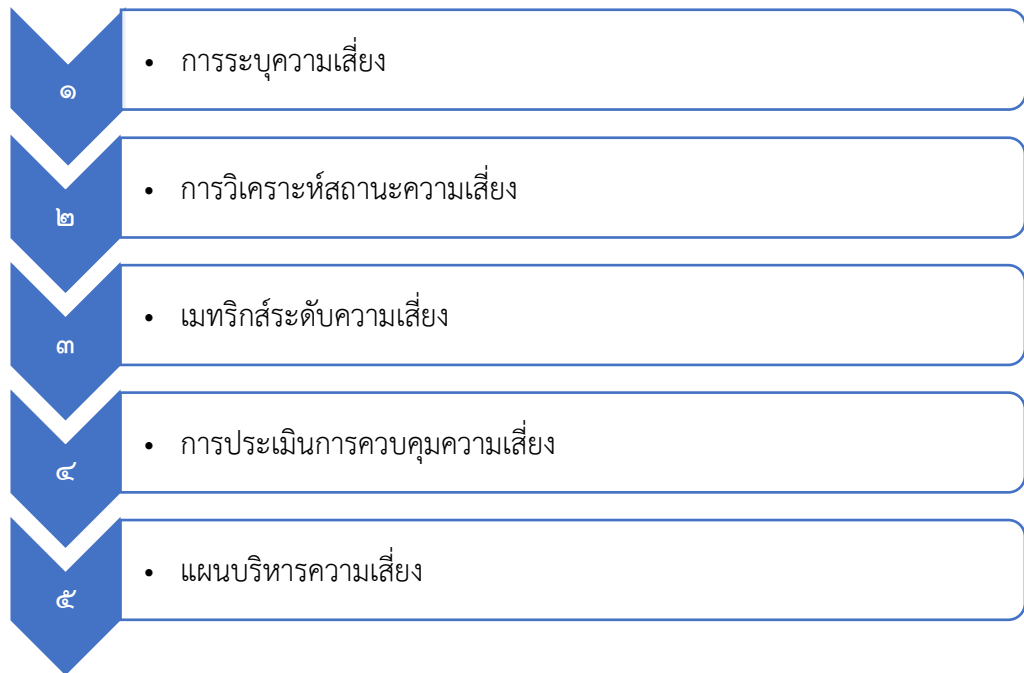
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกึ่งให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก การพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
2. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
3. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ
4. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารงานบุคคล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

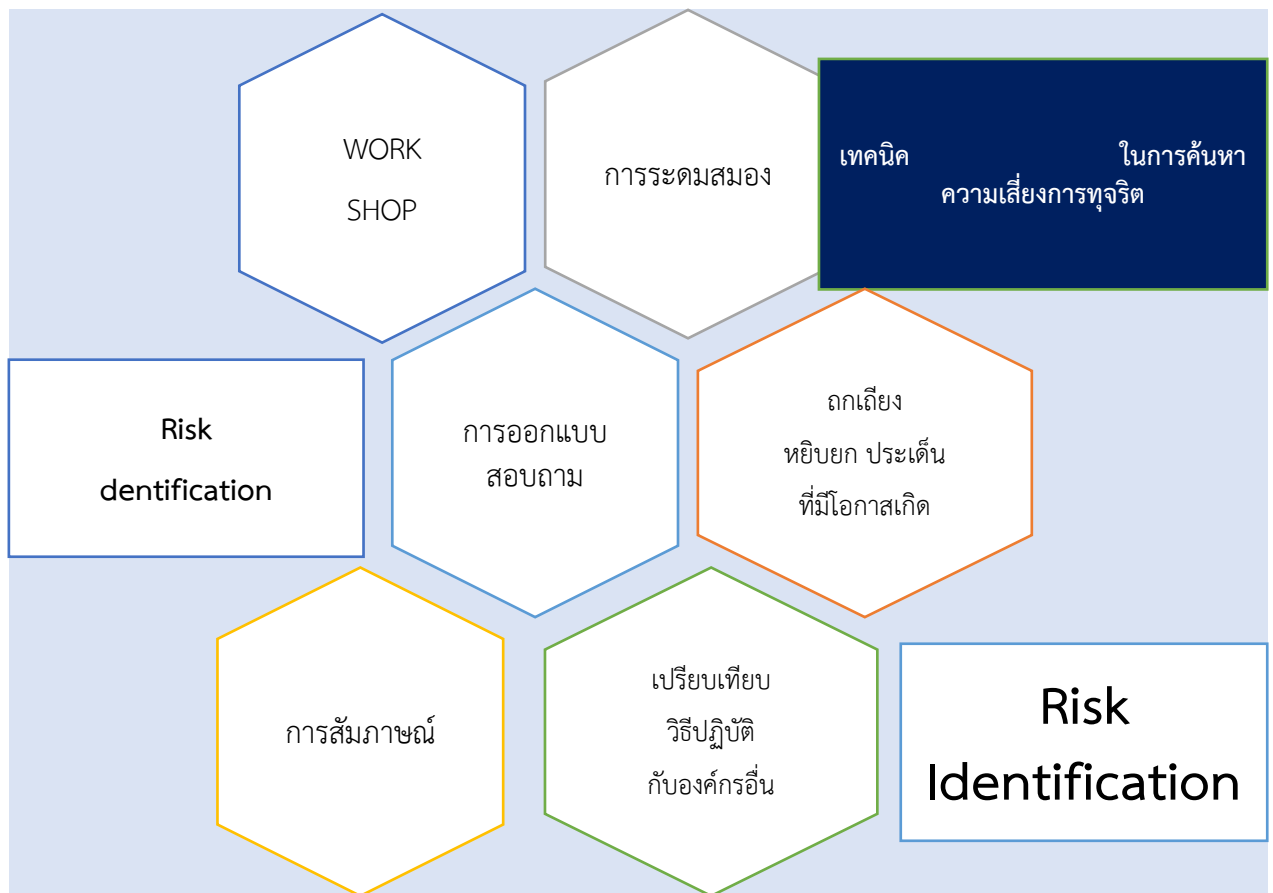

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ 1 ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีมานานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนใช้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมิณซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)						
↑	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕
		โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) →				

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

การรายงาน/แผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต ในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน เหตุการณ์ ความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาส เกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการ ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๑.การอนุมัติ อนุญาต ตาม พระราชบัญญัติ การอำนวยการ ความ สะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทาง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑.การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดเพื่อ ใช้ ดุลยพินิจให้ความ เห็นชอบเพื่อพิจารณา อนุมัติ อนุญาตไม่เป็น มาตรฐานเดียวกัน ๒.การรับสินบนจากผู้ ขออนุญาตก่อสร้าง อาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ตรวจ ผ่าน มาตรฐาน	๑	๑	ความเสี่ยงสีเขียว ระดับต่ำ	๑.จัดทำประกาศนโยบายไม่ รับ ของขวัญและของกำนัล ทุกชนิด จากการปฏิบัติ หน้าที่ (NO Gift Policy) ๒.มีการจัดทำคู่มือการ ปฏิบัติงานและแสดง แผนผัง แสดงขั้นตอนและ ระยะเวลาการ ปฏิบัติงาน ๓.ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ทางสื่อต่างๆ เช่น บอร์ด ประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ หลักหน่วยงาน	-สำนักปลัด -กองช่าง

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต ในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน เหตุการณ์ ความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาส เกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการ ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๒.การใช้อำนาจตามกฎหมาย การ ให้บริการตามภารกิจ	๑.เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจ ในทางมิชอบเพื่อ เรียก รับผลประโยชน์ สินบน สินน้ำใจ ของขวัญ จาก ผู้เสียภาษีเพื่อ ประโยชน์ใน การเสีย ภาษีที่ลดลง	๑	๑	ความเสี่ยงสีเขียว ระดับต่ำ	๑.จัดทำประกาศนโยบายไม่รับ ของขวัญและของกำนัลทุกชนิด จากการปฏิบัติหน้าที่ (NO Gift Policy) ๒.จัดทำมาตรการและเผยแพร่ เกี่ยวกับประมวลจริยธรรม ๓.การควบคุมและตรวจสอบ จากผู้บังคับบัญชา	-สำนักปลัด -กองคลัง

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต ในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน เหตุการณ์ ความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาส เกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการ ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๓.การจัดซื้อจัดจ้าง	๑.มีเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการ จัดซื้อ จัดจ้างเรียกรับหรือ ได้รับสินบน ของขวัญ หรือผลประโยชน์จาก ผู้ขายหรือผู้ รับจ้าง	๒	๓	ความเสี่ยง สีเหลือง ระดับปานกลาง	๑.จัดทำประกาศนโยบายไม่ รับ ของขวัญและของกำนัล ทุกชนิด จากการปฏิบัติ หน้าที่ (NO Gift Policy) ๒.จัดทำมาตรการเปิดเผย ข้อมูลสาธารณะของ องค์การ บริหารส่วนตำบลตุมใหญ่ ๓.จัดทำมาตรการป้องกัน ผลประโยชน์ทับซ้อน	-สำนักปลัด -กองคลัง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับ สิ้นบน เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	โอกาส เกิด	ผลกระทบ/ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการ ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๔.การบริหารงานบุคคล	๑.มีเจ้าหน้าที่เรียกรับหรือได้รับสินบนของขวัญหรือผลประโยชน์จากการบรรจุ แต่งตั้ง โอนย้ายพนักงานส่วนตำบล	๑	๑	ความเสี่ยงสีเขียวระดับต่ำ	๑. .จัดทำมาตรการและ เผยแพร่เกี่ยวกับประมวล จริยธรรม ๒.จัดทำประกาศนโยบายไม่ รับของขวัญและของกำนัล ทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (NO Gift Policy) ๓.ประชาสัมพันธ์มาตรฐาน ทางจริยธรรมและประมวล จริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่	-สำนักปลัด